

Recenzja/Opinia

programu nauczania języka angielskiego w wychowaniu przedszkolnym i klasach zerowych

Autorki : Mariola Bogucka, Dorota Łoś

Prezentowany program przeznaczony jest dla nauczycieli języka angielskiego posiadających kwalifikacje do nauczania w przedszkolach i klasach zerowych oraz dla rodziców, którzy coraz aktywniej uczestniczą w procesie nauczania swoich dzieci, a także dla dyrektorów przedszkoli i władz oświatowych. Należy podkreślić, że jest on zgodny z obowiązującą podstawą programową, a jednocześnie zapewnia nabycie umiejętności posługiwania się językiem obcym od najmłodszych lat. A ponieważ nauczanie języka będzie w przedszkolach obowiązkowe, umożliwi on nauczycielowi budowanie fundamentów kształcenia w ramach spójnego systemu uczenia się przez całe życie (*life-long learning*).

W programie uwzględniono cele i treści nauczania, procedury osiągania celów, opis warunków procesu edukacyjnego, sprawdzanie postępów w nauce i propozycje ich oceniania. Zawarte są tu również uwagi metodyczne związane z realizacją programu, przykładowe scenariusze lekcji, opis założonych osiągnięć uczniów, ewaluacja procesu dydaktycznego i ocenianie. Autorki wskazują kilka metod nauczania, które są szczególnie ważne w nauczaniu małych dzieci, opisują techniki, formy pracy i wskazują potrzebne materiały. Dzięki temu nauczyciel korzystający z programu ma niezbędną bazę do zaplanowania całościowego, długofalowego procesu dydaktycznego w każdej grupie wiekowej.

Program zakłada, że nauczanie skoncentrowane jest na dziecku i jego potrzebach (*learner-centred teaching*). Dziecko jest podmiotem, a więc cele nauczania oraz wszystkie metody i techniki pracy dostosowane są do aktualnego etapu rozwoju poznawczego i emocjonalnego ucznia. Jednym z najważniejszych zadań edukacyjnych w procesie nauczania języka angielskiego dzieci w wieku przedszkolnym jest rozbudzanie ich ciekawości. Zgodnie z założeniami podstawy programowej wychowania przedszkolnego w procesie dydaktycznym dla tej grupy wiekowej ważne miejsce zajmuje poznawanie i rozumienie siebie i otaczającego świata, toteż treści programu zawierają elementy, które budzą w dzieciach zaniepokojenie tym, co dzieje się wokół nich, a jednocześnie uczą tolerancji wobec tego co inne. Wyrazem takiego podejścia jest wykorzystanie kontekstu ze świata dziecka, jego otoczenia i wrażliwości.

W programie zawarto ogromnie przydatną w pracy nauczyciela krótką, ale przejrzystą charakterystykę dzieci w wieku przedszkolnym. W nauczaniu języka angielskiego małych dzieci bardzo ważne jest czynne wykorzystanie ich naturalnego i swobodnego podejścia do przyswajania języka. W tym wieku zapamiętują one nowo poznane słowa, powtarzając je głośno i ucząc się poprzez ruch, doznania wzrokowe i słuchowe, lubią śpiewać piosenki, ale potrafią skoncentrować uwagę na jednym zadaniu tylko przez krótki czas.

Wszystkie te czynniki Autorki uwzględniły w metodach nauczania, długości i częstotliwości zajęć języka angielskiego, które powinny trwać 15-20 minut i odbywać się 2-4 razy w tygodniu. Ponadto założeniem niniejszego programu jest ściśle skorelowanie nauczania języka obcego z programem nauczania przedszkolnego. Nauczyciel języka powinien działać w stałym porozumieniu z osobą na co dzień zajmującą się grupą dzieci. Bardzo istotny w nauce języka jest również kontakt nauczyciela z rodzicami. Rodzice powinni być świadomi tego, że nauka angielskiego w przedszkolu to przede wszystkim uczenie się przez zabawę.

W programie wiele miejsca poświęca się nauczaniu poprzez zabawę, zakładając, że co kilka minut należy zmieniać rodzaj wykonywanego ćwiczenia, co pozwoli dzieciom na

odpowiednie utrzymanie uwagi i zainteresowanie. Ważny jest fakt, że ćwiczenia wymagające aktywności fizycznej przeplatają się z zadaniami wymagającymi skupienia. Wśród różnorodnych metod nauczania prowadzących do celu, jakim jest przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem angielskim, Autorki sugerują zastosowanie następujących elementów:

- gry i zabawy (*games*) stanowią podstawową formę nauki - dzieci przyswajają nową wiedzę poprzez zabawę, która jest dla nich najbardziej naturalnym rodzajem aktywności
- piosenki i rymowanki (*songs, chants and rhymes*) - wykorzystuje się naturalne predyspozycje dzieci do przyswajania języka
- narracja, opowiadania, bajki (*storytelling*) - walory dydaktyczne narracji obejmują elementy typowo językowe, np. regularnie i rytmicznie powtarzające się słowa, zwroty lub struktury gramatyczne
- drama (*drama techniques*) czyli improwizacje, odgrywanie w różnych sytuacjach ról, scenek oraz przedstawień
- zajęcia plastyczne (*arts and craft activities*) zarówno wspomagają nauczanie języka angielskiego, rozwijają umiejętności społeczne dzieci, jak i kształtują ich wrażliwość estetyczną, ponadto umożliwiają rozwinięcie umiejętności psychomotorycznych
- projekty językowe (*project work*) - chociaż nadrzędnym celem projektów językowych jest utrwalanie i zastosowanie wcześniej poznanych słów i struktur, nie można pominąć korzyści poznawczych i społeczno-emocjonalnych wynikających z zastosowania tej formy pracy łączącej w sobie ruch, zabawę i naukę
- praca z odpowiednią książką, dostosowaną do wieku dziecka jest również ważnym elementem pracy z dzieckiem przy nauczaniu języka angielskiego

Powyższe metody gwarantują duże zainteresowanie i aktywny udział dzieci w lekcjach języka angielskiego, gdyż dostosowane są do docelowych grup wiekowych. Uczenie przez zabawę, która jest zróżnicowana, twórcza, motywująca oraz zapewnia rozwój holistyczny dziecka pozwoli nauczycielowi osiągnąć skuteczne cele aktywizacji językowej uczniów.

W omawianym programie uwzględniono także stopniowanie trudności i metodę „małych kroczków” w przyswajaniu struktur komunikacyjnych języka angielskiego. Wspomnieć należy, że gramatyka nie stanowi tu oddzielnego sposobu nauczania, jest ona wpleciona jakby naturalnie w funkcje komunikacyjne języka i nauczana w określonym kontekście bez żadnych objaśnień.

Program poświęca wiele uwagi stałemu motywowaniu dzieci do rozwijania umiejętności językowych. Interesujące treści nauczania, bogaty i różnorodny zestaw metod i form pracy sprzyjają skutecznej aktywizacji uczniów. Dziecko w wieku przedszkolnym czerpie motywację do nauki języka przede wszystkim z samych zajęć, jeśli są one wystarczająco atrakcyjne. Dodatkową zachętę do pracy stanowić także nagroda.

Autorki programu zwracają uwagę na fakt, że monitorowanie postępów dzieci, diagnozowanie ewentualnych trudności, a następnie ocenianie to niewątpliwie najtrudniejsze elementy pracy każdego nauczyciela. Bez nich proces nauczania i uczenia się byłyby niekompletne, a ocena efektywności nauczania niemożliwa. Program zakłada ocenianie na zasadzie pomiaru sprawdzającego. Sposób oceniania powinien być zgodny z założeniami podstawy programowej dla przedszkoli, według której istotne jest nawiązanie kontaktu z rodzicami dzieci i przekazanie im, jaki zakres materiału obejmują kolejne tematy oraz jakie

postępy w nauce języka czynią ich dzieci. Dużą pomocą dla nauczyciela jest dołączona „Karta indywidualnej pracy ucznia”, czy też „Raport umiejętności ucznia – ocena opisowa”.

Podsumowując, należy powiedzieć, że istotną zaletą programu jest jego czytelny i przejrzysty układ, liczne dodatkowe materiały, np. scenariusze lekcji oraz wiele uwag metodycznych stanowiących ogromną pomoc w codziennej pracy nauczyciela, a także w planowaniu zajęć w dłuższych odcinkach czasowych, np. w całym semestrze. Program ten jest nie tylko wskazówką do pracy nauczyciela, ale również inspiracją do kreowania twórczej postawy w nauczaniu dzieci w wieku przedszkolnym i klasach zerowych.

Bożena Dawidowicz
doradca metodyczny
Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych w Olsztynie